

Večernik

Leto II. (IX.), šte. 38

Maribor, četrtek 16. februarja 1928

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglasi po tarifu

Oglase sprejema tudi oglasni oddelok „Jutra“ v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Zavlačevalna taktika

VUKIČEVIČEVE DEPLASIRANE KANDIDATURE ZA NOTRANJEGA MINISTRA. — UMETNO PODALJŠAVANJE REŠITVE KRIZE.

BEOGRAD, 16. februarja. Kraljevi mandatar Velja Vukičević, ki je dobil nalog, da sestavi koalicijsko vlado, skuša že od včeraj na vse mogoče načine prepričati demokratske kroge, da bi predstavljalo imenovanje dr. Korošca za notranjega ministra rešitev sedanje kabinetne krize, ki je sprejemljiva tudi za demokrate. Ker se ob petih popoldne sestane demokratski klub k seji, je Vukičević, da počaka na sklep demokratov, za danes dopoldne določeno sejo radikalnega kluba odgodil.

Nobenega dvoma ni, da bodo demokrate načrt za imenovanjem dr. Korošca za notranjega ministra odklonili. S tem računa že Vukičević sam, ki si je že po-

iskal novo rešitev. Po najnovejši verziji naj bi bil imenovan za notranjega ministra eden izmed muslimanov. Ker so muslimani — vsaj formalno še vedno člani Demokratske Zajednice, računava Vukičević s precejšnjo sigurnostjo, da demokrate ne bodo odklonili tega predloga. Obenem misli, da se mu bo tudi posrečilo, pregovoriti demokratske ministre, da nastopijo o priliki razprave o tem predlogu v demokratskem klubu za obnovitev stare koalicije.

Vukičević je imel dopoldne več razgovorov s svojimi intimnimi prijatelji. Vsa znamenja kažejo, da se bo še nekaj časa posluževal zavlačevalne taktike.

Princ Karol zopet rovari

ARETACIJA RUMUNSKEGA GENERALA RAKOVICZA, KI JE PRINESEL S SEBOJ KARLOV MANIFEST IZ PARIZA.

BUKAREŠT, 16. februarja. V torek zvečer je bil na rumunski meji pri Tapoli aretiran general Rakovicza, ki je prispel v spremstvu neke dame iz Pariza. Pri telesni preiskavi so našli v njegovem žepu manifest bivšega rumunskega prestolonaslednika Karla, ki je bil pripravljen za objavo. Ker je general

član narodno-kmečke stranke, je skušala vlada slučaj prikriti. Narodna kmečka stranka pa je kljub temu takoj zvedela za aretacijo in že včeraj vložila v zbornici interpelacijo, na katero pa ministrski predsednik Bratianu ni hotel odgovoriti.

Parlamentarna kriza u Nemčiji

BERLIN, 16. februarja. Po včerajšnji seji vlade se je vršila daljša konferenca šefov koaliranih strank, na kateri se je iskal izhod iz sedanje notranje-politične krize. Vsa prizadevanja strankinih voditeljev so ostala brez uspeha. Razpad koalicije je gotovo dejstvo. Vse stranke so v načelu za razpust državnega zbora po sprejemu državnega proračuna. Ako pa to ne bi bilo več mogoče, naj sledi razpust takoj. Današnji listi se obširno bavijo z notranjim položajem in so komentariji večinoma skeptični.

Precejšnjo senzacijo so vzbudila odkritja »Vorwärtsa« o tajnih monarhističnih organizacijah v armadi in mornarici. Glavno vlogo pri tem igra Wiking-Bund. V najdenem dokumentu se naglašja, da sta bivši šef vrhovnega armadnega vodstva, general Seckt in viterberški ministrski predsednik sama priznala potrebo teh organizacij, češ da je letos pričakovati večjih nemirov.

Važno za člane Slovenskega lovskega društva!

Kdor želi dobiti legitimacijo za trikratno polovično vožnjo po vseh državnih železnicah, naj pošlje svojo sliko in 25 Din društvenemu blagajniku, ravnatelju g. Boltavzarju v Mariboru, Ciril-Metodova ulica 22. — Ob priliki 50letnice rojstva in 20letnice društvenega delovanja g. predsednika dr. Ivana Lovrenčiča se bo vršil v soboto, 25. t. m. ob 20. uri v Ljubljani v restavraciji »Zvezda« na Kongresnem trgu častni večer, ki naj se ga udeležijo člani SLD v čim večjem številu. —

Carinske olajšave za ljubljanski velesejem.

Carinski svet je izdal sledeči odlok, ki ga je finančni minister odobril: 1. Da se pri začasnem uvozu predmetov, namenjenih za ljubljanski velesejem, ki bo od 2.—11. junija ne plačuje predpisana uvozna carina, ampak se zavaruje z garantnim pismom kake banke, ki je upravičena za trgovanje z devizami in valutami, po predhodnem protokolanju pri gen. inspektoratu min. financ. 2. Da se pri izvozu v roku od 6 mesecev računajoč od dne izvršene uvozne ekspedicije, brez posebnega odobrenja direkcije, vrne položeno tako garantno pismo. 3. Da se izvoz vrši po obstoječih predpisih za prevoz brez osiguranja valute, ako je izvršena pogodna ekspedicija. 4. Prostor na velesejmu se smatra za čas velesajma ter 8 dni pred in po velesajmu, za carinsko skladišče. 5. Da carinarnica smatra vse pošiljke za nujne. 6. Stroji, prodani na ljubljanskem velesejmu morejo biti oproščeni od plačila uvoznih carinskih dajatev v toliko, v kolikor obstoji zakonska možnost, a šele po predložitvi potrebnih potrdil. 7. Da odpade tudi plačilo 4% davka na blago, ki je prodano osebami, ki so plačale davke za poslednje tromesečje. Potrebno pa je za to potrdilo velesajma, trgovske zbornice in davkarje. Dalje so dovoljene tudi velike olajšave v načinu carinjenja razstavnega blaga. —

LJUBLJANA, 16. februarja. Devize: Berlin 1358.5, Curih 1095, Dunaj 801.9, London 277.60, Newyork 56.90, Praga 168.77, Milan 301.50, Pariz 223.85. — Efekti: Celjska 164, Ljub. kreditna 135, Prva hrvatska 875, Kreditni zavod 165, Vevč 135, Ruše 265—280, Stavbna družba 56, Sešir 125, Strojne tovarne 70,

Naše krize

ZNAČILNI POJAVI V SEDANJI KRIZI.

Maribor, 16. februarja.

Krize naših vlad imajo vsikdar, kadar nastanejo v večjem obsegu in iz globljih razlogov, predvsem to značilno potezo, da se vlečejo kakor morska kača. Tudi sedanja kriza se vleče dejanski že mesece in mesece, neposreden povod za njen formalni izbruh pa je bil predvsem veliki zbor Kmečko-demokratske koalicije v Zagrebu in kmalu na to seja Demokratskega kluba, na kateri se je večina demokratske stranke izrekla proti nadaljnemu sodelovanju z radikalno stranko. Z raznimi manevri je sicer res. g. Vukičević zavlekel ostavko svoje vlade še do 8. februarja. Podobnih manevrov se poslužuje g. Vukičević še danes, samo da bi krizo zavlekel čim dalje in tako rešil za gospodstvo radikalnih hegemonistov, kar mu je rešiti mogoče.

Poleg te značilne poteze kaže tudi sedanja kriza vse iste znake, ki smo jih lahko opazovali ob prilikah raznih poprejšnjih vladnih kriz. Predvsem dejstvo, da se je radikalna stranka tudi tokrat kakor vedno, postavila na stališče, da brez njenega vodstva ni niti koncentracijske niti koalicijske vlade. Radikalna stranka smatra še vedno, da je edino ona poklicana imeti vjati države v rokah, ali pa se naj vse razbije. Dokaz, da je radikalna stranka še vedno daleč, daleč od pravega pojmovanja razmerja med stranko in državo, da so ji strankini interesi še vedno več nego interes države, da torej stavi partijske interese nad interese države in naroda.

V vsej krizi je bil nedvomno najinteresantnejši moment ta, da je prvič, odkar obstoji naša država, dobil mandat za sestavo vlade prečan. Stjepan Radić Vsakdo izmed nas je vnaprej vedel, da se ob znanem stališču radikalne stranke njemu ne bo posrečilo sestaviti koncentracijske vlade. Pokazalo pa se je pri tej priliki, kako razumeva beograjska čaršija enakopravnost vseh plemen in vseh pokrajin. Dejstvo, da je predstavnik Hrvatov odnosno prečanov g. Radić dobil mandat za sestavo vlade, je izrabila čaršija v to, da je na vsa usta zakričala, kako je to najboljši dokaz, da so vse pritožbe prečanov o zapostavljanju v naši državi neopravičene. Baš to začudenje beograjske čaršije nad tem, da je mogel dobiti prečan mandat za sestavo vlade, pa najbolj dokazuje, kako so prečani res zapostavljeni. Zakaj v duhu zakona, ustave in parlamentarizma je, da tudi bodisi Hrvat ali Slovenec dobi mandat za sestavo vlade, in bi bilo tudi popolnoma normalno, ako bi končno enkrat po desetih letih bil predsednik vlade predstavnik Hrvatov, oziroma prečanov. Če se je torej srbijanska javnost začudila nad tem, da je prečan mogel dobiti od kralja mandat za sestavo vlade, je to le dokaz, da se mentaliteta gotovih srbijanskih krogov še vedno ni izpremenila, in da ti krogi še vedno stoje na stališču, da ima radikalna stranka monopol za hegemonijo nad vso državo.

Radikalna stranka pa je s svojim sklepom, da more in sme biti predsednik vlade samo radikal, zagrešila

tudi še drugo težko pregreho: prilastila si je prerogative krone, kateri edini pripada pravica, da odloča o tem, kdo naj stoji na čelu vlade. Tudi s tem je radikalna stranka pokazala, da hoče vršiti vrhovno diktaturo nad vso državo. Je to višek strankarske zagrizenosti, kakoršno je uvedla v naše politične razmere radikalna stranka.

Še več: Vukičević se je tekom zadnjih dni, ko je dobil mandat za sestavo koalicijske vlade, postavil na stališče, da sta edino dve možnosti: ali on kot predsednik koalicijske vlade ali pa nove volitve. Gospod Pribičević je to njegovo izjavo včeraj odločno zavrnil, ko je dejal: »Mislim, da vsa javnost soglašja s tem, da Velja Vukičević nima nikakega pooblastila za tako izjavo, ker še nismo tako daleč, da bi imela država izbirati samo med delovno vlado Velje Vukičevića in volitvami. Gospod Velja Vukičević manevrira v tem pravcu, da bi v javnosti vzbudil utis, kakor da nikdo ne more sestaviti delovne vlade, če je on ne sestavi, kakor da je on edini stebel naše države, in če se ta zruši, da je vse propadlo.«

Še dvojje značilnih potez ima sedanja vladna kriza: Prva, od radikalne stranke ob priliki vsake krize poskušana, je ta, da radikali skušajo cepiti druge stranke. Tako so tudi tokrat poskušali na eni strani razcepiti Kmečko-demokratsko koalicijo z vabljenjem g. Radića in njegove stranke v vlado brez drugega dela koalicije, na drugi strani pa so poskušali tudi razcepiti Davidovičev demokrasko stranko. Uspelo jim ni niti eno niti drugo, navajamo pa to kot značilno za mentaliteto radikalne stranke in za njeno stremljenje, da se za vsako ceno, če tudi z najgršimi političnimi lopovščinami, vzdrži na površju in na vodstvu države.

Končno omenjamo še čisto kratko kot karakteristično dejstvo, da se je v tej krizi izkazala SLS res le kot renek radikalne stranke. Saj je g. dr. Korošec sam izjavil, da v imenu njegove skupine odloča g. Vukičević. S tem se je naša SLS v Beogradu popolnoma odrekla svoje politične samostojnosti kot posebna stranka, dočim bo seveda doma še vedno varala svoje volilce s svojo posebno politično eksistenco.

Bogastva se brani.

Neka Angležinja Gillespie je prejela iz Kanade vest, da je ona edina dedinja velike zapuščine nekega sorodnika in da prejme v kratkem poldrugi milijon funtov. Žena pa je to bogastvo odločno zavrnila, češ, da je mnogo srečnejša brez milijonov. »Jaz sem starka in me prav nič ni volja, da bi si razbijala glavo z milijonskimi računi. Zadostuje mi, da grem vsako soboto na pošto po svojo običajno pokojnino...« In lepa vsota bo pripadla državnim blagajni britanskega imperija!

Težka ugotovitev.

Profesor na kliniki: »Gospodična doktorica, na katerih značilnostih posebno opazite, da je ta mož alkoholik?«

— Pacient smrdi po žganju, gospod profesor...»

Pol za smeh, pol zares

NOVINARSKA DOGODIVŠČINA. — V CERKVI. — SOCIJALNI POMEN VISLIC. — TAJNA OBČINSKA SEJA. — PREDRZNI UPNIK.

V uredništvo pridrvi jezen človek. Ves žari in puhti v obrazu. Razburjeno začne protestirati, zakaj je prišla v časopis notica o njegovi aretaciji. Razvnel se je sledeči dialog:

— »Kako si morete dovoliti, da o tej stvari poročate v Vašem listu?«

Urednik: »To smo storili zgolj kot kronisti na podlagi policijskega poročila.«

On: »Razumem, pa me vendar jezi tako postopanje.«

Urednik: »Smešno! Čemu bi vas to jezilo?«

On: »Ker ste dali notico namesto pod »Dnevne novice« v rubriko »Kulturni napredek.« — — — Zares upravičena jeza!

Pred starodavno cerkvijo stojita gospod in dama. Med njima se je višil sledeči razgovor:

On: »— V tej starodavni cerkvi so starinske slike, redki originali oljnatih slik priznanih mojstrov, umetne rezbarije, redkosti iz renesančne dobe in mnogo drugih zanimivosti... Ali vas smem, gospodična peljati pred oltar?«

Ona (v vidni zadregi): Ah, — ah, — tako nepričakovano vprašanje! — —

Neki uzmovič je izmaknil svojemu tovarišu skoraj nove hlače. Prišlo je do razčiščevanja zadeve pred sodiščem. Začela se je razprava in ker je imel tatinski grešnik izvrstnega advokata, je bil radi tatvine hlač — oproščen. Po razpravi se mu kar ni dalo, da bi vstal, ampak je trdovratno obsedel. Na poziv odvetnika, naj vstane, ker je oproščen vsake krivde in kazni, se je sede okrenil k svojemu zagovorniku in polglasno dejal:

»Naj prej odidejo tožitelj in priča, ker drugače vidijo — ukradene hlače, kate- re sem danes za razpravo oblekel.«

O socialnem pomenu vislic je povedal justifikirani morilec Čič za časa svo-

jega življenja v mariborski jetnišnici to- le modro besedo:

»Čisto prav je, da so uvedli vislice; kajti če bi vislic ne bilo, bi nas eden imel toliko tovarišev, da bi morali mi vsi »od stroke« misliti na kak drug poklic, ker bi od same konkurence siabo izhajali in končno — bankrotirali in padli v pohujšljivo življenje.«

Kljub cinizmu v teh besedah — je precej resnice v njih. — — —

V neki vasi mariborske oblasti so se sestali občinski očetje k tajni seji z zelo diskretnim in važnim dnevnim redom. Tekom seje pa je prišlo do ostre besedne bitke med gospodom županom in prvim občinskim svetovalcem. Vsied preveč razgretih duhov je prvi svetovalec prisolil svojemu predpostavljene- mu občinskemu poglavarju nadpovprečno-močno zaušnico. — Ko se je oklof- tani župan malce zavedel, reče svojemu razjarjenemu prvemu svetovalcu v zelo uradnem tonu:

»Boga zahvali, da je to bila tajna se- ja, drugače bi midva to poravnala na »krvavi rihti!« — — —

V znani štajerski kleti je veselo raz- položen možakar govoril sam pri sebi:

»Sedaj me imajo celega: fotografirali so me, daktiloskopirali, zapisali vsa mo- ja posebna znamenja — samo aretirali me še niso... — — —

V nekem hotelu najde premožen up- nik človeka, katerega brezuspešno ter- ja za večji dolg. — Dolžnik sedi v dru- žbi elegantne dame in ravnokar odpira steklenico — šampanjca, ko pristopi pre drzen upnik in ga nagovori:

— »He, gospod. Meni dolgovati tako svoto in tukaj paradirati s šampanjcem. — kako se temu pravi?!« A dožnik, ki se očitno ni dal motiti v svojem raz- položenju, odgovori s hladnokrvno ravnodušnostjo:

— »Kdo pa je vam natvezil, da bom večerjo in šampanjec plačal?«

Koncentracija finančnega kapitala v Jugoslaviji

FUZIJE VEČ VELIKIH BANK V NOV MOČAN BANČNI ZAVOD.

Spominjamo se, kako so po prevratu vsled takratne konjunktore rasle banke v naši državi kakor gobe po dežju. Da to ni bilo zdravo, so pokazali kasnejši dogodki, ko se je pojavil polom za polomom, ko je naše denarno gospodarstvo preživljalo težke dni, katerih posledice še danes občuti vse naše narodno gospodarstvo. V tem položaju so pričeli tudi oni bančni zavodi, ki so se vzdržali na površju, z restrikcijo poslovanja, kar je naravno pomenilo nazadovanje in ne napredek. V tem položaju pa je tudi razumljivo, da so finančni krogi začeli razmišljati o tem, kako bi se z raznimi transakcijami zopet utrdilo naše denar- no gospodarstvo.

Razmere v jugoslovanskem bankar- stvu so se razvijale v smeri, ki je nujno zahtevala koncentracijo finančnega ka- pitala. Ugotovilo se je, da bi se samo s fuzijo dveh velikih zagrebških bank v en zavod prihranilo na leto okrog 10 milijonov Din na režijskih stroških. Ta svota pomeni v današnjih ekonomskih in finančnih prilikah kot prihranek gotovo zelo veliko. Koncentracija finančnega kapitala pa ne pomenja samo znižanja režije in odstranitve nepotrebnega ba- ista, ampak v daljnih posledicah tudi po- cenitev kredita. In ravno pocenitev kre- dita, ki se izraža v znižanju obrestne mere, je pot, ki vodi k ozdravljenju na- rodne gospodarstva.

V smislu teh dendenc sta se odločila dva izmed največjih bančnih zavodov v Zagrebu za fuzijo: Hrvatsko-slavonska zemaljska hipotečna banka in pa Hrv. eskomptna banka. Odločilna pogajanja so že uspešno završena in odobrena tudi od inozemskih finančnih skupin, ki so interesirane na obeh zavodih (angleška Anglo-International Limited za Hrvatsko eskomptno in skupina Morgan za Hrvatsko-slavonsko zemaljsko hipote- tekarno banko). S to fuzijo se bo tudi o-

krepilo zaupanje do našega denarništva v inozemstvu.

Čuje se pa tudi, da s fuzijo obeh na- vedenih bank proces koncentracije naš- tega kapitala še ni završen. Pripravija se fuzija še štirih bank s to novo banko: Bosanske banke, Hrvatske sveopće kre- ditne banke, Kreditnega zavoda za tr- govino in industrijo v Ljubljani ter A- grarne in industrijske banke v Beogra- du. Trdi se, da bodo vse te fuzije v naj- krajšem času izvršene, tako da bo kon- čni efekt kapitalno silen nov denarni za- vod, ki bo brez težav mogel ustrežati vsem zahtevam kreditiranja in finan- ciranja, ki jih stavi naše narodno gospo- darstvo. Nedvomno je pa tudi, da postane s tem Zagreb denarno središče naše države.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Četrtek, 16. februarja ob 20. uri Polkov- nik Jelič ab. D. Kuponi. Zadnjikrat.

Premijera »Svejka« na marib. odru se bo vršila na pustni terek. Prepričani smo, da toliko zdravega smeha že dogo- ni bilo v našem gledališču, kot ga bo iz- zvala izvrstna figura oficirskega sluga Svejka, katerega igra g. Daneš, režira pa g. Kovič.

Nesreča pri klanju.

Včeraj je 23letni mesarski pomočnik Ivan Ramšak v mestni klavnici klal te- leta. Svojega tovariša je naprosil, naj mu tele priveže na kljuko. Tovariš je to storil, a se je vrv ravno tedaj razvozlja- la, ko je mesar zamahnil z nožem. Tele je padlo, mesar je pa z nožem zadel svojo dešno nogo ter si prerezal kite. Rešilna postaja ga je odpeljala v bolni- šnico. —

Mariborski in dnevni drobiž

Krasno uspela otroška prireditve

Slovensko žensko društvo v Mariboru je nudilo že par let zaporedoma ob pred- pustnem času mladini in odraslim lepo uspelo prireditve v prid skladu za otroško bolnico v Mariboru. Tako smo vi- deli lani in predlanskem zelo lepo uspelo in aranžirane otroške maskerade, ki so nam še vedno v prijetnem spominu. Letos so prirediteljice program izpremeni- le in reči moramo, prav posrečeno. »Ve- seli pustni prizori« je bil naslov včeraj- šne prireditve in res, vse je bilo veselo in zadovoljno, tako nastopajoči kot gle- dalci, mladi in stari. Ob do zadnjega pro- stora razprodani dvorani se je pričel iz- vajati program z nastopom otroškega orkestra, šole gospe Brandlove in go- spoda Frischa, ki je zelo prijetno prese- netil. Imponirala sta s svojim nastopom mala dirigenta orkestra osemletni Mar- ko Dernovšek in pri ostalih točkah mladi še kratkohlačni Haas. Sigurnost malih violinistov, da ne pozabimo malega bobnarčka je pokazala prvovrstno šolo in glasbeno nadarjeni naraščaj. Glasbenim točkam so sledili šaljivi nastopi, ki so jih pripravile mestne dekleške osnovne šole in zavod šolskih sester. Težko je reči, kaj je bilo boljše in lepše. Šola ma- tiče, Čičiban in Čebela, Guvernanta na kmetih ali Petelin in kokoške.

Da se nudi programu malo izpre- membe, smo videli prav dobro izvajen telovaden nastop deklic meščanske šole, igro z žogicami. Čarobna ura, plesni na- stop priznane šole g. Pečnikove, ki sta ga izvajala mala Kodermanova Breda in mati Štucin, je bil zelo lepo izvajan. — Končno je zabaval mladino plešočiči med- ved s prijaznim sodelovanjem gospoda Harastovića. Skratka, vsa prireditve je bila nekaj posebno lepega in prijetnega, društvu se more na tako skrbno priprav- ljenemu programu in aranžmaju le časti- tati. Zeleti bi bilo, da bi tudi druga dru- štva, ki so počela posegati v mladinske programe, take prireditve bolj vestno pripravila in aranžirala ter ne gledala le na gmoten uspeh ob polni dvorani brez pravega primerne programa in aran- žmaja.

Predvajanja velikih kulturnih filmov v Mariboru

Zveza kulturnih društev v Mariboru je že dosedaj predvajala lepe kulturne filme v Grajskem kinu; bili smo v džun- glah na reki Amakonki, v Mehiki, na o- tokih Fidži, ogledali si zvezdnato nebo in končno prekrasno Švico. Zdaj pa se je posrečilo dobiti Zvezi kulturnih dru- štev največje kulturne filme kakor so svetovna vojna, Napoleon, Sv. Franci- šek, Chang in Groenlandski lovec. V najkrajšem času priredi v Grajskem ki- nu predavanje o svetovni vojni, ki ga bo pojasnjeval veliki film »Svetovna voj- na« in na to bo sledilo predavanje o Napoleonu z gigantskim filmom »Napo- leon« itd., vsak mesec eden teh največ- jih kulturnih filmov. Seveda so te prire- ditve zvezane z neobičajno visokimi stroški in jih ni mogoče predvajati dru- gače kot ob običajnih večernih cenah. Te prireditve bodo zvečer. Vodstvo Grajskega kina je že dovolilo Zvezi svoje prostore za dotične večere in se moramo vodstvu Grajskega kina že se- daj zahvaliti, da je pripravljeno tudi z lastnimi žrtvami podpreti kulturno giba- nje pri nas. Zvezi kulturnih društev mo- ramo le častitati na tej ideji in trudu, da omogoči tudi nam videti te prvovrstne kulturne filme, ki bi jih radi visokih cen težko tako kmalu videli.

Še ta mesec in sicer v ponedeljek dne 20. v torek, dne 21. in v sredo dne 22. pa priredi Zveza v Grajskem kinu veli- ko predavanje o zimskem sportu in to- variški zvestobi, ki ga bo pojasnjeval prekrasni film »Sveta gora«. V tem fil- mu nastopajo najboljši športniki nem- ški, avstrijski in norveški. V filmu mo- remo občudovati krasoto najlepših alp- skih pokrajin. Vsi posnetki so torej na- ravni in resnični in tudi vzgled tovari- ške zvestobe, ki ga ta film prikazuje, je resničen doživljaj v gorah. Prireditve so vselej zvečer ob običajnem času in obi- čajnih cenah, da pa more mladina, ki ra-

da poseča kino, tudi videti te prvovrstne filme, bodo zanjo prireditve vselej ob 4. popoldne po znižanih cenah 3, 4 in 5 Din. Toda le za mladino veljajo te cene, na kar opozarjamo. —

Več obzirnosti do skupnosti

in do organov, ki ji služijo, se mora nuj- no priporočati lastnikom raznih poslov- nih lokalov, če pridejo njihovi obiskoval- ci v konflikt s predpisi cestnega reda. Često se zgodi, da stoji pred kako trgo- vino prav nerodno motorno kolo ali av- tomobil in stražnik, ki opozarja na cesti- ni red, presliži v svoji dobrodušnosti marsikatero pikro besedo od lastnika lokala. ki trdi, da lahko njegovi obisko- valci in prijatelji postavijo svoja vozila pred lokalom, kakor hočejo. —

Ljudska univerza.

Predavanje prof. dr. Sušnika o Beo- gradu, določeno za petek, 17. febru., od- pade radi nedospelih slik iz Beograda.

Knjige »Goriške Matice«

se še dobe pri poverjeniku Jos. Cijan v Vrazovi ul. št. 6. II. Sezite po njih, po- sebno Vi Primorci, ker so knjige iz ne- odrešenih in nepozabnih krajev! —

»Almanah Jadranske Straže« za l. 1928 izide koncem marca in bo radi desetlet- nice ujedinenja posebno aktualen in razkošno opremljen. Prednaročbe spre- jema poverjenik J. Cijan, v Vrazovi ul. 6. II., kateremu naročniki lahko sporoči- jo po dopisnici, da se želijo naročiti in plačati takoj ali deloma ali pa po pov- zetje brez nadaljnjih stroškov. —

Cercle français.

Odbor francoskega krožka v Maribo- ru vabi člane društva in vse prijatelje francoskega jezika in francoske umetno- sti na čajanko, ki jo priredi v nedeljo, dne 19. t. m. v Vesni, s sledečim spore- dom: 1. A. Tomas, Romance de Mignon, poje gč. M. Stupan; 2. Saint-Saëns, Quin- tette A mineur, izvaja kvintet gospe Brandlove; — 3. Massenet, Elégie, poje gospa R. Djelebić; — 4. Liszt, Rigoletto Paraphrase, izvaja na glasovirju gč. Zl. Strelec; — 5. A. de Musset, Un caprice, veseloigra v enem dejanju. Potem pro- sta zabava. Začetek ob 17. uri. Vstopni- na 5 Din. 377

Filmiranje redute ISSK Maribora.

Da bo filmiranje dne 18. t. m. čim bolj- še uspelo, naj publika upošteva sledeča navodila: 1. Filmiranje režira g. Ivan Roglič, snemanje izvrši g. Henrik Beth- ke. 2. Da se dobe čim učinkovitejše sli- ke, naj vsakdo točno drži distanco, ki jo označi režiser. Kretanje naj bo neprisi- ljeno, veselo in živahno, toda ne preti- rano. 3. Nikdo naj ne gleda v lečo apa- rata. 4. Vsled hude svetlobe reflektor-jev naj nikdo preveč ne utriplje z očmi ali zakriva z roko obraz. 5. Pri filmu je potrebno kretanje. Kdor predolgo stoji mirno pred aparatom, izgleda kakor mu- mija. 6. Iste osebe naj ne silijo vedno v ospredje. 7. Gledalci naj ne rinejo k pro- storam, kjer se snema. Splošno snema- nje izvrši klub na svoj račun, posebne posnetke na željo obiskovalcev pa g. H. Bethke po 50 Din za vsak meter filma. Meter filma teče 3—4 sekunde. V po- sebnem ateljeju bo tudi prilika za foto- grafične posnetke posameznikov ali sku- pin. — 385

Za reduto ISSK »Maribora«,

ki bo v soboto 18. tm. v vseh dvorajah pivovarne Union (Götz), se vršijo že ši- rokopotezne priprave z mnogimi prese- nečenji za obiskovalce. Vstopnice pa 15 Din se dobijo v predprodaji v trafikki g. Svetek, Slovenska ulica in trgovini g. Baloha, Vetrinjska ulica. —

Sokolsko društvo v Ormožu

priredi dne 18. tm. v hotelu Rajh v Or- možu plesni venček. Vstopnina Din 10 za osebo, 15 Din za družino do dveh čla- nov, 20 Din za družino več članov. Svi- ra ciganska godba. Začetek ob 20. uri. Za obilni obisk se priporočamo. — Sta- rešinstvo.

Društvo »Jadranc«.

V soboto, dne 18. t. m. maskerada pri Kosiču. — Za izborno kapljico bo skrbel gostilničar sam, med tem ko bo mladino zabaval prvovrsten jazz-band. Za obil- no udeležbo se priporoča odbor. 373

Samo Vaša korist je.

ako nosite Karo čevlje, ker imate radi izborne kakovosti s tem najmanjši letni izdatek za obutev. — 1V

Pot okrog sveta

OD DOMIŠLIJE DO STVARNOSTI. — REKORDNA POTOVANJA. —
OD MORNARJA MAGELHAENSA DO LETALCA EVANSA.

Koliko se spremeni v enem veku in še prej, vidimo posebno dobro, če se spomnimo na pred 100 leti rojenega pisatelja Julesa Verne-a. Višek njegove smeje in živahne fantazije je njegovo »Potovanje okrog sveta v 80. dneh«. Junak tega romana Phileas Fogg je prevzel velike sanje in ideale tedanje dobe in vse je z največjim zanimanjem čitalo o njegovi, tedaj še tako fantastični poti. Pa če bi se tudi v resnici tedaj že vse dogodilo, kar je stalo v romanu pisatelja silne domišljije, bi se ne moglo govoriti o rekordu, marveč le o nekakem čudežu, kakor se je govorilo pred 355. leti, ko je pomorščak Magelhaens prejadral okrog sveta in sicer v dolgi dobi 3. let.

Danes ni potovanje okrog sveta v 80. dneh nobena posebnost. Udobno, elegantno, z razgledovanjem mest ter obiski gledališč in koncertov se lahko pride okrog sveta v 120. dneh. Najbolj potrebno za tako potovanje je precej močne valute. Nasledniki Vernejevega romanskega junaka Fogg so v silnem tempu začeli potovati okrog sveta. Prvi je bil Nellie Bly, ki je odpotoval leta 1889. iz New Yorka ter rabil za potovanje okrog sveta ne 80, temveč samo 73 dni. Njemu ni stala na razpolago transibirska železnica in ko je čakal na prometno zvezo, je zgubil v Colombo in Hongkongu po 5, v Jokohami pa 4 dni. Brez teh zamud bi bil dovršil potovanje okrog sveta v 59. dneh. Več sreče je imel njegov naslednik Andre Jager Schmidt, ki se je 32 let pozneje podal na pot okrog sveta iz Pariza ter se je tja zopet vrnil v 37. dneh.

Kooperacija očetov

Stvar se je pričela pred letom dni v nekem elegantnem varšavskem penzjonatu. Trije gospodje, ne da bi vedeli drug za drugega, so imeli ljubavno razmerje z lepo sobarico Malvoš. V ljubezni so bili tiko diskretni, da nihče ni imel niti pojma, kaj dela drugi. Približno pred pol letom pa je lepa sobarica sporočila vsakemu svojemu kavalirju posebej in zelo diskretno, da pričakuje otroka in da bo zato odpotovala domov. Gospodje so se po njenem odhodu tako zelo sprijaznili, da so drug drugemu zaupali svojo skrivnost, ne da bi se sprili. Nasprotno! Sklenili so celo, da rešijo stvar sporazumno in da bodo skupno vzdrževali otroka, ne da bi zahtevali od sobarice, da pove, kdo je pravzaprav njegov oče. Malvoševa je res privolila v tako rešitev in prihajala vsak mesec po denar. Pred par dnevi je zopet posetila svoje bivše tovariše in jim je sporočila, da se bo v kratkem poročila. Njeni bivši kavalirji so ji takoj izplačali 5000 poljskih zlotov za doto in se obenem dogovorili, da izročijo skupnega otroka v neki zavod v Varšavi, kjer bodo naprej plačevali za njegovo vzdrževanje. Stvar se je tako rešila brez sodišča in v najboljšem sporazumu, zadovoljna pa je sedaj tudi lepa sobarica: Ona se je namreč poročila, za otroka stare ljubezni pa skrbe stari kavalirji.

Genij u kaznilnici

Pri pruskem pravosodnem ministru si prizadevajo mnogi odlični pravnik izposlovati amnestijo za kaznjencega Emila Strausa, ki sedi že več let v kaznilnici radi vlomov, ropov in celo umora obsojen na 30 let. Straus je takoj po vojni v družbi svojega brata izvršil te zločine ter veljal za zelo nevarnega razbojnika. Umor je zagrešil na ta način, da je na begu ustrelil nekega policista. Po obsodbi se je pa za zločinca začel zanimati eden od onih kriminalistov, ki so ga spravili v ječo. Med kriminali-

Ta rekord potovanja okrog sveta je trajal do leta 1913., ko ga je za dva dni prekosil svetovni potnik J. H. Mears. Na pot okrog sveta, dolgo 39 tisoč kilometrov, sta se pa pred pol drugim letom podala letalca S. Evans in Linton Wells. Ogromno pot sta dovršila v 28. dneh in 14. urah. New York sta zapustila 16. junija 1926, tja sta se pa zopet vrnila 14. julija. Na dan sta preletela 670 milj ali približno pol milje na minuto.

Poleg teh najhitrejših potnikov pa potuje okrog sveta v zadnjih letih še mnogo drugih ljudi, ki stremijo za najrazličnejšimi rekordi. Največjo pozornost vzbuja »samotni mornar«, to je neki francoski sportnik, ki hoče sam s svojo jadrnico objadrti svet. Mož se že bliža cilju in zmagi. Za visoke stave ali pa tudi brez njih so se mnogi odpravili na pot okrog sveta na razne fantastične načine. Največ je takih, ki nalašč in tudi zato, ker ne gre drugače, nastopijo pot brez denarja ter se preživljajo s tem, kar zaslužijo s prodajanjem razglednic. Nekateri potujejo po kopnem le peš, drugi se vozijo s kolesom, tretji z avtomobilom itd. Nedavno se je zglasil v Zagrebu in Beogradu naš hrvatski rojak, ki že par let potuje križem sveta ter vleče za seboj na majhnem vozičku ogromno knjigo, v katero se podpisujejo veljaki vseh na svetovni poti obiskanih krajev in dežel.

Do raznovrstnih in tudi najtežavnih svetovno-potovalnih rekordov vodi optimizem in domišljija, kar je ustvarilo tudi romane Julesa Verne-a, ki je dejal: »Vse, kar je na svetu velikega, se posreči le na podlagi najmočnejšega zaupanja.«

stom in kaznjencem se je razvila s časom neka vrsta prijateljstva. Kriminalist je kaznjence oskrbel s knjigami ter ugotovil njegovo izvanredno nadarjenost. Straus se je v ječi v govoru in pisavi popolnoma naučil treh jezikov: francoščine, angleščine in latinščine ter iznašel poseben način pisave za slepce. Na to iznajdbo je dobil tudi patent. Kriminalist je opozoril pravnike na popolno duševno prerobenje nekaj tako nevarnega zločinca ter opisal vse, kar je na osebnosti kaznjencega tekom let opazoval in ugotavljal. Za slučaj amnestije so se že javili ljudje, ki so pripravljeni Strausa sprejeti v službo.

Stotak je požrla

Tu gre za mnogo resnejšo dogodbico, kakor pa jih vidimo zadnje čase po mariborskih ulicah, ko »požirajo« spretni Kitajci lesene kroglice in jih s par udarci po lobanji zopet privabijo »na svetlo«. — V razkošnem nočnem lokalu v Budimpešti so zapravljali te dni denar trije bogati trgovci. Družbo jim je delala znana srborita plesalka. Šampanjec je tekel kakor voda. Ko že ni vedela družba, kako neumnost bi si izmislila, je padlo enemu teh trojcev na um, da je ponudil plesalki bankovec za 100 pönge (1000 Din), če ga požre. Plesalka je premišljevala o ponudbi in končno pod vtisom prigovarjanja številne publike, ki se je zbrala okrog lože, predlog sprejela. Stotak je dobro zvil in ga s pomočjo nekaj lozarcev šampanjca pogoltnila. Toda kmalu je začutila zle posledice. Postal je ji slabo in prepeljati so jo morali v bolnico, kjer so ji izprali želodec. Na veliko začudenje pa zdravniki niso našli bankovca... Iz tega se bo razvila sedaj zanimiva pravda. Trgovec je prepričan namreč, da ga je plesalka potegnila in da sploh ni pojedla stotaka, ampak da je vso slabost le simulirala ter jo bo zato tožil. In na vse zadnje res ni lahko vprašanje, je li romal stotak naravnost v žep plesalke ali skozi želodec po normalni poti?

Hipotekarna posojila in prošnje za posojila

Nadaljevanje

Ko banka posojilo odobri, obvesti o tem prosilca obenem s pogoji, pod katerimi mu je bilo posojilo dovoljeno. Prosilec mora nato v odrejenem roku odgovoriti, če pristane na dovoljeno posojilo in pogoje ali ne. Če pristane na posojilo, mu banka pošlje zavarovalno plico, da v odrejenem času izposluje pri zavarovalni družbi prenos zavarovanja na banko in da nato plico vrne banki. Obenem pošlje banka prosilcu tiskano zadolžnico v vidu notarskega zapisa z izvršilno klavzulo v smislu § 3. not. reda, ki jo mora prosilec dati zapisati pri notarju ter nato sam ob svojih stroških oskrbeti vknjižbo bančnega posojila ter izbris event. vknjižb, tako da pride banka v zemljiški knjigi na prvo mesto. Ker mora prosilec plačati banki obresti od dneva odobritve posojila, je v njegovem interesu, da vse navedeno čimprej napravi, posebno, da se že poprej domeni z vsemi upniki, ki naj brišejo svoje vknjižbe ali pa dajo prednostne izjave, da pride bančna vknjižba na prvo mesto, zato je umestno, če doprinese prosilec že v prijavi izbrise ali prednostne izjave predidocih upnikov.

6. Ko vpošlje, odnosno prinese prosilec v redu podpisano zadolžnico ter sodni sklep, iz katerega je razvidno, da je bančno posojilo vknjiženo ter obenem potrdilo sodišča (zemljejknjižni izvleček) iz katerega je razvidno, da je bančna terjatev vknjižena na prvem mestu, mu banka izplača dovoljeno posojilo.

Če prosilec v teku dveh mesecev, od kar je obveščen, da mu je posojilo dovoljeno, vsled svoje krivde vknjižbe posojila ne izvede oziroma če po vknjižbi in po pozivu, da posojilo sprejme, posojila v teku enega meseca ne dvigne, se odobritev posojila preklicuje, prosilec pa je dolžan v smislu čl. 14. zak. o Drž. hipotekarni banki, plačati obresti od dneva odobritve posojila pa do dneva preklica posojila in še za en mesec naprej.

Izplačilo posojila se izvrši v gotovini. Pri izplačilu se odbije ½% od dovoljenega posojila kot enkratni prispevek k režijskim stroškom, obresti od dneva dovoljitve posojila pa do prvega sledečega meseca ter končno obresti in odplačilo (anuiteta) za prvega pol leta po določenem amortizacijskem načrtu. Tačasno znaša obrestna mera 9%. V izvestnih slučajih, posebno če pade prosilec v konkurzo, ima banka pravico celo že vknjiženo pa še ne izplačano posojilo preklicati.

7. Dolžnik sme anuiteto ali pa cel dolg plačati razen v gotovini tudi v izžrebanih bančnih zadolžnicah ali obveznicah ali njihovih zapadlih kuponih. Dolžnik lahko odplača na račun dolga več, kakor znaša pogojeva anuiteta. Dolžnik sme tudi celo posojilo pred dogovorjenim rokom vrniti, samo mora o tem banko šest mesecev pred plačilom obvestiti. Če dolžnik posojilo odpove, pa ga v pravem času ne plača, postopa banka proti njemu, kakor proti onim dolžnikom, ki so v zaostanku s plačilom.

8. V zadolžnici so navedeni glavni pogoji, pod katerimi je banka posojilo dovolila. Med temi pogoji se nahaja tudi določba, da ne sme dolžnik brez dovoljenja banke zastavljene nepremičnine v celoti ali deloma prodati. Dolžnik je dolžan zaprositi banko tudi za dovoljenje za vsako večjo spremembo na zastavljeni nepremičnini, ki bi menjala vrednost ne premičnine. Višino zavarovanja proti požaru odreja banka, ki plačuje za račun dolžnika tudi premije.

Iz navedenega je razvidno, da je banka pri dovoljevanju posojil zelo natančna, kar je potrebno, ker mora banka strogo paziti, da zaupanje ji denarja ne posojuje brez zadostnega kritja, da se izogne vsaki izgubi. Tako poslovanje vzbuja samo zaupanje do te važne državne ustanove.

Sport

SK Železničar.

Danes ob 8. uri zvečer bo v telovadnici v Čankarjevi ulici obvezen trening združen z članskim sestankom. Članstvo se poziva, da se sestanka sigurno udeleži. Tajnik.

Tenis turnir za prvenstvo Jugoslavije

Privedi dne 3. marca in naslednje dni Medklubski odbor za prirejevanje mednarodnih lawn-tenis turnirjev v Zagrebu. Bo to prvi lawn-tenis-turnir za prvenstvo naše države na nadkritej igrišču. Vrstni red tekmovalcev: 1. Gospodje posamič, 2. Dame posamič, 3. Gospodje v dvoje. Pogoji so naslednji: 1. sodelovati smejo samo amateri, ki so verificirani igralci kateregakoli tenis-saveza. 2. Za odigranje posameznih tekem je potrebnih vsaj osem prijav. Za tekme v dvoje se morajo prijavljati seveda dvojice. 3. Častne nagrade pri vseh tekмах dobijo prvaki, drugo in tretje plasirani pa prejmejo častne plakete. 4. Prijave sprejemajo za člane posameznih klubov njihovi delegati v Medklubskem odboru oz. tajnik g. dr. Andrej Gostiša, Zagreb Frankopanska ulica števil. 1. najkasneje do 27. tega meseca do šestih zvečer. 5. Uprava turnirja si pridržuje pravico odbiti prijavo brez navedbe razloga. 6. Žrebanje igralcev bo objavljeno v ponedeljek 27. tm. ob 9. zvečer v kavarni City v Zagrebu. 7. Tekme bodo v nadkritej igrišču v prostorih Zagrebškega Zbora, in sicer z Dunlop-žogami. Turnir prične 3. marca ob 8. zjutraj in traje do mraka. 8. Vse igre igrajo v vseh tekmah in rundah »best of three«.

Sobotna seja Fife.

ki se je vršila v Kölnu, je razpravljala in sklepala o važnih vprašanjih letošnjega nogometa, zlasti o olimpijskem tekmovalstvu. Sestavljen je bil ožji odbor, ki mu je bila poverjena naloga organizirati in nadzorovati olimpijske nogometne igre. Ta odbor bo predvsem pregledal vsa igrišča v Amsterdamu, da izbere najprimernejše za svetovnoprvstvene tekme in bo odločil tudi sodnike, ki pridejo v poštev na olimpijskih tekmah. Protivniki bodo izžrebanji brez ozira na razlike v moči. Igralo se bo seveda po cup-sistemu. Sprejet pa je bil tudi sklep, da premagana moštva ostanejo lahko v Amsterdamu in sodelujejo v tekmah za tolažilni pokal. Te tekme bi se vršile po zaključitvi olimpijskega turnirja. Tako je zopet uvedena justifikacija tolažilnega pokala, kakršna je bila že l. 1912 v Stochkolu. Takrat je odnesla pokal Madžarska. Fial je mnogo razpravljala tudi o profesionalizmu in je bil sestavljen poseben odbor za študiranje tega vprašanja. Razen celega ožjega odbora Fife sta v tem posebnem odboru tudi zastopnika Urogvaja in Združenih držav severoamerik.

Ogrožena zimska olimpijada.

Včeraj je nastopila nepričakovano tako silna sprememba vremena v St. Moritzu, da grozi visoka temperatura jakih južnih vetrov onemogočiti nadaljevanje zimsko sportnih olimpijskih tekem. V noči na sredo je lilo kot iz škafo, četudi je dež v Engadinu in zlasti v zimskem času jako redek pojav. Odgoditi so morali vse za včeraj napovedane tekme v hokeju na ledu. Če bo trajalo tako vreme delj časa, je vsa prireditve resno ogrožena, ker ne bi mogle oz. hotele uiniti posamezne države silnih stroškov, nastalih z odlaganjem tekem.

Hazene ne bo na olimpijadi.

Predsednica mednarodne zveze ženskih sportov je izjavila pročevalcu največjega svetovnega športnega lista »L'auto«, da je olimpijski odbor odklonil hazenska tekmovalstva na olimpijadi. S tem odpade tekma Jugoslavije-Češkoslovaška v Amsterdamu, o koji se je že parkrat pisalo po naših in čeških novinah. V ostalem pa je ta sklep razumljiv, ker je hazenski sport pri drugih narodih domala neznan, princip olimpijskih borb pa je ravno ta, da se za posamezne sportne discipline priglasi čim več tekmovalcev.

Hans Dominik:

Oblast treh

Trenton, dne 14. dec. 1953.

Spoštovani gospod Termölen!

Čudovit slučaj je nanese, da so mi Vaše opombe, katere ste napravili pred letom dni, v resnici pomagale do skoro popolne jasnosti glede mojega porekla. Nahajam se sedaj, kot Vam ho to razvidno iz poštnega pečata, v Trentonu. V istih državnih tovarnah, v katerih je do pred dvema leti služboval tudi Frederic Harte. Izgubil je svoje življenje pri neki nesreči. Toda njegova vdova je o usodi posameznih rodbinskih članov dobro poučena. Spoznal sem gospo Hartejevo in njeno hčerko Jano in počutim se pri njih že čisto domače. Tekom dolgih večerov, ko smo se razgovarjali o usodi Gerharda Bursfelda, sem prišel do prepričanja, da sem njegov sin, sin onega Gerharda Bursfelda, ki je izginil l. 1922. v Mezopotamiji. Čas in kraj se popolnoma vjemata s podatki, katere sem prejel od druge strani o izginotju svojega očeta. Verjetnost, da bi dva inženirja nemškega porekla izginila na ta način, ob istem času in na istem kraju, je enaka ničli. Tudi gospa Hartejeva je potrdila mojo sličnost z Gerhardom Bursfeldom, o katerem poseduje prav dobre fotografije in snimke. Vsled tega Vas smem pač smatrati tudi za svojega sorodnika in Vas kot takega najpristržnejše pozdravljam.

Hvaležni Vam

Silvester Bursfeld

Pismo je bilo na robih že tu in tam raztrgano in poznali so se mu sledovi pogostega čitanja.

»Kdo bi si mislil, Loizka, da se ljudje na tem širokem božjem svetu takole znaidejo. Daj, prečital mi še drugo pismo.«

Gospa Loizka si je zopet poravnala očala in se nadaljevala s čitanjem.

Drugo pismo je bilo novejšega datuma.

Linnais, dne 5. julija, 1955.

Ljubi moj gospod Termölen!

Najsrečnejši človek na svetu sem in zato se imam zahvaliti samo Vam. Če bi me takrat ne opozorili na mojo podobnost z Gerhardom Bursfeldom in na sorodstvo v Trentonu, ne bi nikdar našel k Hartejevim. Potem bi tudi Jana Hartejeva ne postala moja nevesta in pred dvema urama moja žena. Srce me naganja, da Vam poročam o svoji sreči. Danes popoldne odideva na ženitovanjsko potovanje. Italija, Grška, Egipt do piramid. Jana še ne pozna starega sveta. Na povratku Vas obiščeva. Za tja sredi meseca se povabim zase in za svojo mlado ženo za nekaj dni k Vam v goste. Od Jane, ki ve to od svoje ranike matere, sem zvedel, da praznujete 8. julija svoj osemdeseti rojstni dan. Pristržno Vam čestitava k temu redkemu prazniku in bova svoje čestitke kmalu tudi osebno ponovila.

Iskreno Vas pozdravlja

Vaš udani...

Gospa Loizka je dvignila oči od pisanja. Starček je sedaj vendarle usnul. Narava je zahtevala svojo pravico. Pustila ga je mirno spati in se tiho pripravljala popoldansko malico. Saj sta pričakovala mladega Viljema. Mogoče, da se oglasijo tudi še drugi gostje.

Oglasil se je hišni zvonec. Andreas Termölen se je zbudil iz svojega popoldanskega dremanja. V predsobi se je oglašil krepak možki glas. Viljem Lüssekkamp je stobil v sobi. Plovčec Poreneč je pristržno pozdravil starega uca in mu izročil svoje darilo za osemdesetletnico. Košaro z vrtnicami, med katerimi so se zaneli, vo bliščali rdeči vrtovi tucata steklenic dobrega porenskega vina.

»Staro vino, za stare ljudi, striček! Iskreno čestitam. Dolgo ne morem ostati. Delamo tudi ponoči. Zvijajčno sem pripravil tovariša Andriesna do tega, da me zastopa popoldne. Potem sem vrel še enega naših letalcev, ki je bil baš prost in ta me je potegnil do Düsseldorfa. In sedaj me imate tukaj.«

Andreas Dermölen je pristržno stisnil ponujeno mu desnico.

»Veseli me, mali, da si za par ur vsaj našel k svojemu staremu ucu. Zato pa dobiš tudi prvi kos potice.«

Vsedli so se za mizo in s slastjo segli po vsem, kar jim je nudila gospojna kuhinjska umetnost.

V idilično žitje tega mirnega doma je padel Lüssekkamp iz šumnega vrvenja essenskih jeklarn. Prišel je in prinesel s seboj nepokoi in napor trdega dela in našel je pri starem možu veselo razumevanje. Do pred petnajstimi leti je stal Andreas Termölen tudi sam na vodilnem mestu porenske jeklene industrije. Vedel je, kaj se pravi paziti na obratovanje plavžev in spuščati peč za pečjo v hladilne naprave. Pozorno je sledil nečakovemu pripovedovanju.

Da so jeklarne v teku zadnjih štirinajstih dni potrojile število svojih plavžev. Da se dela noč in dan s podesetoriem delavstvom. Komaj suhe, pričenjajo neči že obratovati. Previdno se začne s kurjenjem. Pri graditvi plinarn se je hvalabogu predvidevalo razširjenje obratovanja in se ni bati, da bi zmanikalo kurilnega plina.

Ko je po štiriindvajseturnem predvidnem gretju iz zidovja izginila zadnja sled vlage, je puhnil v neč ognjeni tok v vsej svoji sili. Vročina zraste v nekaj urah do tališča. In stroji prično metati voziček za vozičkom v notranost neči. Odlomke vlitnega železa, kovno železo in vse druge surovine, iz katerih se v peklenski vročini kuba plemenito jeklo.

Obratovanje se noč in dan ne sme

prekiniti, da se ne ohlade peči. Toda sedaj gre s polno paro. Že se je produktivna kapaciteta jeklarn potrojila in še enkrat se mora potrojiti.

»Kaj pa naj vse to pomeni? Kam hočete s temi strašnimi količinami jekla?«

Viljem Lüssekkamp je skomignil z rameni.

»To pa ni moja skrb, striček. Talilnice imajo nalogo, izdelati čim večje količine jekla. Vsaj pa milijon ton na leto. To pa se pravi: prizidavati in pljuniti v roke. Sicer pa . . . saj ne izda mnogobene tajnosti: po celem mestu se že govori, da so Amerikanci kupili fiksno velikanske množine jekla po naravnost grešno visoki cenli, ki ga sedaj vskladiščujejo v Nemčiji.«

»Vojna bo, mali. Jaz sem to že preje dejal.«

»Morda, stric Andreas. Izgleda, da si hočeta John Bull in Unkle Sam skočiti v lase. Amerikanci kupujejo jeklo. Angleži se zanimajo holi za gotove izdelke. V motornem oddelku, naše nove turbine . . . nočem se hvalliti . . . toda na teh je nekaj in so tudi Angležem zavdale. Pri poskusnih voznjah smo dosegli tisočdvesto kilometrov na uro. Do sedaj najhitrejša letala so ameriška R. F. c. Tisoč kilometrov. Potokli smo jih z dvesto kilometri. Angležki kanitan, ki se je smel udeležiti ene poskusnih voženj, ni mogel verjeti svojim očem, ko je buljil v tahometer (merilna ura za brzino). Vedno znova je meril na globusu razdaljo med Fredericšdalom na južnem koncu Greenlandske in okretno točko na azorskih otokih in je zmajeval z elavo. Od takrat Angleži kar preže na naše turbine. Desettisoč komadov so jih takoi fiksno kunili.«

Viljem Lüssekkamp se je ozrl na stričeva voina odlikovanja.

»Ti si nadel stare spomine?«
Sklonil se je naprej in nrebiral posamezne medalje med prsti.

Dalje prihodnitš.

Ako hočete kaj zvedeti

o Vaši bodočnosti, obrnite se takoi na znanega egiptovskega grafologa, kateri Vam z roke in pisave pove Vašo bodočnost. Posebno važno je to za trgovce, obrtnike in družinske zadeve. Sprejema dnevno v hotelu Halbwidl, Jurčičeva ul. v sobi št. 9. 383

Angleški in ostravski

PLINSKI KOKS

prvovrstne kakovosti oddaja najceneje na drobno in na vagone

Mestna olinarna

Zahtevajte povsod „Večernik“!

Novo!

Novo!

Prva pomoč ponesrečenim živalim

napisal profesor dr. Ferdo Kern. Knjiga je bogato ilustrirana ter velja s poštnino vred samo Din 36.—. Naroča se v

knjigarni Tiskovne zadruga v Mariboru, na Aleksandrovi cesti št. 13

Novo!

Novo!

Prvovrstno

češko posteljno perje in puh

inlet, gradl za žimnice, prešite odeje, volnene odeje, platno za rjuhe in drugo perilo, pristno češko platno, kakor sploh vse manufakturno blago, kupite najboljšje in najceneje le v trgovini

I. N. Šoštarič, Maribor
Aleksandrova cesta 13. XX

JUBILEJNI ZBORNİK

ZA PETDESETLETNICO OTONA ŽUPANČIČA

je pravkar izšel. Broširana knjiga velja 42 Din, vezana 56 Din, poštnina 3 Din

Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 13